

Myšlení / Transcendence / Vitální řád / Transeunce / Transcedence

Každé „bytí tu“ (a to nesmíme redukovat na „pobyt“ jen lidský, nýbrž musíme tuto kategorii aplikovat přiměřeně na všechny úrovně událostního dění) se děje či odehrává způsobem transientním (transeuntním), všude tam, kde se uplatní reaktibilita (byť na nejnižším stupni), je to možné díky transgresi. Avšak pouze na základě transcendence je možné, aby se dění strukturovalo a organizovalo na základě jiného, nového typu „reaktibility“, vnímavé nejen vůči předmětným stránkám okolních skutečností (vnějšího světa), nýbrž také a vlastně především (nikoliv ve smyslu časovém, genetickém, nýbrž hodnotovém) vůči jejich stránkám nepředmětným a zejména vůči ryzím nepředmětnostem a jejich stále ještě nepředmětnému před-strukturování. Tato transcendence může mít (a zpočátku výhradně má) charakter intuitivní a značně tápavý, který se upevňuje pouze návykem (což zase vyznačuje jeho meze: je v pevném svazku až „konfuzi“ s reaktibilitou vůči předmětnostem), ale tam, kde reaktibilita obého druhu je doplněna a umocněna efektivní reflexí, dochází k pronikavému zvratu v dějinách subjektivity. Ustavuje se myšlení (v silném smyslu toho slova), tj. subjektivita se stává schopnou se sama aktivně strukturovat a tak se podstatně (i když ne naprosto) emancipovat z řádu vitálního, tak jako se sama vitalita dokázala emancipovat (také podstatně, ale nikoliv naprosto) z podrobenosti řádu sféry před-živého. A toto myšlení se dostává velmi brzo na cestu, kterou dnes chápeme jako problematickou a přímo vadnou. Dnes jsme ještě daleko skutečného pochopení všech souvislostí, podstatných pro tento dějinný „omyl“, toto „scestí“, které se ovšem ukázalo být „scestím“ jen v některých ohledech a ještě teprve po více než dvou tisíciletích.

(Berlín, 2.2.1993)